

Наші Вісні

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНФОРМАТИВНИЙ
ПЕРІОДИК

1946

НАД ВІСТІ.

В.К.

Липень, 1946 рік.

НАД СВІМОЮ МОГИЛОЮ.

Сталася...

В середині липня світ облетіла жахлива, своїм трагічним змістом, звістка: кривава рука червоної потвори урвала хиття пайвидатнішого в Європі борця за правду, свободу і демократію, оборонця, поневоленої комунізмом, сонячної Ігославії, вірного сина мчогострадального сербського народу, генерала Драгі Міхайлова...

Світ не хотів одразу повірити тій приголомшливої звістці. Новірили і сподівалися такого завершення кривавої трагедії, до облудно іменувалася "народним судочем" і тяглась понад місяць у столиці Ігославії - Београді - хіба лише ті, хто докладніше знає природу істоту большевізму.

Але страшна звістка, на глибокий смуток, півтордилася. Кривава рука червоного ката Тіта, керована з осередку світового інтер'єнства й підступності - Москви - не здригнулася в останню хвилю. Генерала Драгу Міхайлова, полум'яного революціонера, глибоко-переконаного націоналіста, невисипущого борця за свій рідний край, за кращу долю багатомільйонового сербського народу, розстріляно, разом із найближчими його соратниками-побратимами, в околиці столиці Ігославії, на світанку 17 липня 1946 року.

Не врятувала, дорогоцінного, Ігославському народові й глибоко панованого всім культурним світом, життя героя і хвиля слабих протестів заклопотаної нині впорядкуванням повозного життя опінії світової демократії, а бура протестів, що вибухла в усьому світі після трагічної розв'язки, зірвалась вже запізно...

Драгу Міхайлова, що вперше побачив світ 27 березня 1893 року в селі Іваніці, в Сербії, і все своє свідоме життя віддав виключно боротьбі за національно-демократичні ідеї, пощадила ворожа куля ще 1913 року, коли він, як поручник, брав участь у боях проти загарбницьких зазіхань тодішнього болгарського імперіалізму; пощадила смерть і в боях першої світової війни, коли його було тільки поранено; доля зберегла його життя і в тяжкій партизанській боротьбі проти гітлерівської Німеччини. В боротьбі, яку він перший почав і неухильно провадив аж до кінця війни, одночасно змагаючись на два фронти - і проти німецьких загарбників, і проти, керованих комуністичною Москвою, партизанів Тіта. Перший почав боротьбу проти ніцив ще тоді, коли Тіто тільки загравав якими, бо загравала і Москва, аж поки Гітлер не заатакував батьківщини комунізму...

Отже, щадила доля дороге життя героя в усій його смертельній боротьбі за свій народ.

Не зналася пощади тільки жорстока, невблаганна рука червоного московського імперіалізму, що то з її волі й натхнення помстилася над національним героєм Ігославії, генералом Міхайлівичем, кривавий за проданець московський, справжній зрадник свого народу, з ласки Москви іменований "маршалом", вихований московського НКВД - Тіто.

Поза воіма заслугами генерала Драгі Міхайлова, як відданого сина свого краю й народу, світло характеризують його образ ще й високі чесноти його особистої вдачі. Нагороджений різноманітно багатьма відзнаками й орденами, він ніколи не носив їх напоказ, заявляючи, що одягне ті відзнаки тільки в вільній Ігославії.

Безмежно любив своїх вояків, висок дінив кожне людське життя у воєнній уніформі. Коли обставини, із закінченням війни, склалися так, що дальша безпосередня боротьба проти окупантського московсько-тітовського режиму вимагати стала тільки марні жертви і загрожувала хіба фізичним винищеннем цвіту рідного народу, генерал Міхайловіч розпустив своїх вояків додому, а сам, з незеличким гуртом /11 чоловіка/ найближчих соратників, залишився далі в горах Боснії, щоб, коли настане час, покликати свої неустранимі когорти четників до нової, надійної боротьби за національну свободу. Коли американці запропонували йому, в цілях урятування життя, кинути гори і літаком перебратись на терен західних держав, генерал Міхайловіч відмовився: "Я не хочу батьківщини своєї в підомах. Я залишуся з моїм народом". Там, у горах, на борзовій варти, і взяли його, з усім штабом, вороги підступним способом, скинувши на його розташування бомби із сноторочими газами, 13 березня 1946 року.

Вороги знищили страшного ім супротивника.

Але далеко катам до переможного тріумфування. Смерть, чи й тисячами смертей одиницею ніколи й ніякій силі не спинити і не збити природнього, невсипущого і невмирущого Духа національно-визвольної боротьби.

Як не вбили московські кати національно-революційного Духа українського народу підступним убивством ізза кутка Симона Петлюри і Євгена Коновальця, тільки загостривши тим ненависть до насильників і незламну волю до дальлої боротьби аж до остаточного визволення зпід червоного ярма, так не вбили і ніколи не вб'ять змагання сербського народу до правди, до волі, до національної незалежності.

В тій свідомості і в тому глибокому переконанні ми низько склонямо голови над свіжою могилою національного героя сербського народу Дражі Міхайловіча - мученика за добро свого краю, борця за його волю.

Вічна пам'ять непохитному борцю Дражі Міхайловічу!

Вічна ганьба і прокляття його і намим лютим ворогам, комуністичним катам-убивцям!

Р-Ч.

ТАСМНИЦЯ КУЛІС ДВОХ "ПАРИЗЬКИХ" КОНФЕРЕНЦІЙ

Безперечно, не мають значення для зрозуміння ситуації, в якій навів світ, рішення чотирьох міністрів, що відносяться до публічного відома, безперечно, більше значення мають не ці до відома дискусії, які мали місце на "неофіційних" засіданнях, а ще більше значення має те, що не було взагалі висловлене на поданому з тих засідань, але... "висіло в повітрі"!

Саме те, невисловлене, і є єдиною причиною всіх "труднощів" тих конференцій, і воно рано чи пізно з невблаганою логікою порве всі, з такою длявольською терпеливістю зв'язані "вузли коміромісу", якими намагаються дипломати закрити все зростаючу діру в тонесенькій тканині миру. Немає також значення чи цей, з таким трудом виведений над безоднече "палац миру" буде стопрідований по закінченню будови, чи ще до нього.

Так, що має рішарче істотне значення - спробуємо далі коротко з'ясувати і для цього почнемо з характеристики справжніх цілей політики не чотирьох, а трьох партнерів - Франції, який з уваги доїї минулого уділено почесне місце - ми не беремо в рахунку - а також іх можливостей і випливаючої з них тактики.

Почнемо, отже хоча б з характеристики сьогоднішнього правного спадкоємця "Вікторіянської доби", котрий одержав у спадщину могутній імперію, в якій його нація була під оглядом числа колосальню меншин, але меншин, котра завдяки своїм духовним вартостям, економічній силі, мілітарній могутності і безоглядності держала все в своїй твердій руці.

Молодий спадкоємець усіх здобутків корсарів, купців і колонізаторів, вихований в дусі "прекрасних гасел демократії і соціал-зму", має перед собою вибір альтернативу: або химаччіся спрівді вірним до кінця тим принципам - зробити... як радив Христос Багачеві - роздати своє маєтко бідним і пограбованим та взяти свій посаг і піти з дому батьків, або, забувши про ті принципи, "твірдов руками провадити далі інтерес своїх батьків..."

"Спадкоємець", як на це все вказує, не є таким фанатиком тих гасел, щоб покинувши "пролетарську працю в бурах велетенської факторії, хотів би обернутися звичайного докового робітника, рибалку чи вантажника, що вантажить в гавані чужі багатства для чужих панів і не є знова таким "неполітичним" та відважним, щоб повернутися одверто спиною до того, що він вже звик уважати "великим і піднесеним". Звідси - балансування, політика сидіння між двома стільцями і... політична слабість. Очевидно, спадкоємець Пальмерстона і Пітта намагається вчорашніх рабів навчити "релігії добра", прищепити їм певні "принципи", во ім'я котрих ім'я сім'ї було "з рабів по-неволі" стати "рабами по-волі" і задовольнитися фіктивними "правами римського громадянина" замість повного громадянства власної суверенної території.

Але... необережно вибраний вчора союзник, який реалізує давньоїм'я Івана III, царя московського, про "третій Рим - безнастінної" ту гру, виявляєчи - а часто до того перебільшуючи по-приєтельські - колишні розбіжності між словом і ділом свого англійського друга. Це вдається тим більше легко, що він знає всі слайди сторони свого англійського партнера і розуміє його наміри, а сам для наступників Черчілля є "загадковим сфінксом", котрого світ не розшифрував досі. Але є і той світ, котрий хоче боротись проти спадкоємця Кремлівських династій, вважає цю замасковану потвору за слугу інтернаціональної ідеї, котра їм доккуплює дома і тому

вважає, що треба боротись не проти Москви, а проти... зброй московської - комуністичної ідеї!

Коли, хто вміє незалежно думати, хто же співає по московським хотам вліво чи вправо, але московську пісню, той повинен був зрозуміти, що головна причина поразок не лише Англії і Франції в 1918-20 роках - Колчак, денікін, експедиційні війська в Баку і т.д., - але і Гітлера, криється в тій же, вдалося б сутто "теоретичній відповіді на просте питання 'хто є ворог' - ~~Світуністична доктрина чи московський народ?~~

Тут мусимо признати належне москвичам усіх відтінків, що всі, керуючися інстинктом, зробили і роблять все можливе, щоб скерувати оборонну акцію немосковських народів на цілком фальшиву дошку. Всі вони - подібно М. Драгоманову, який з величезним успіхом перевів подібну акцію серед українців, і цим привізував Україну до Московщини - намагаються представити московський народ "недасливим жертвам" страшної доктрини і режиму й відвернути таким чином увагу загрожених народів від реального живого ворога, що орудує тю доктриною у власному інтересі!

Нехай тут не кидатися на нас з піною на устах "общеросси" з доводами про велику кількість розстріляних москвичів, про ліквідацію московських протиболішевицьких груп і т.д.... Нам уже Драгоманов також доводив, що перебування під владою московських царів було для москвичів, як і для інших народів - "пройдим часом". Ми знаємо: перше - коли Ю. Цезар "зліквідував" прихильників двох других членів тріумвірату - то це ще не може служити доказом "антиромської" діяльності Цезаря і однаковости його політики супроти галлів і супроти римлян; друге - що ввесь "культурний багаж", який так лижко використовує тепер червоні володарі Кремля - зібрали москвичам царат, не зважачи на "опріччину", "Біроновщину", "третьє атделеніє" і т.д., саме котром поневолених народів, яких культурний багаж був у тому ж часі нищений; третє - що тепер, не зважачи на терор проти інших московських груп, культурний набуток і економічна перевага московської нації над іншими поневоленими народами зростали в прискорено-му темпі і, завдяки політиці червоних московських володарів, москвичі знов на багато перегнали під кошником поглядом - навіть чисто біологічного зросту - поневолені народи; четверте - тому всякі разомови про те, що бідний москвич озброєний вашким автоматом, з якого нас обстрілює, сам дуже "терпить" від того автомата, а від стрілянини навіть упрів - не менше як ті, хто ховається від пострілів його зброй - обчислени на повне незнання справ і на глибоку наївність тих, кого в тому переконується.

Очевидно, коли на вас наступає ворог, озброєний автоматом - дуже в небезпечно не звертати уваги на той автомат, але і в багато більше небезпечним забути, що ворогом є тива людина, а не автомат і пробувати вперше поділити в автомат а не в людину. Так цілком ясно, що навіть, коли б вам пощастило влучити в автомата, це не врятувало б вас від несподіваного пострілу револьверового, бомби, чи удару ножем! Коротко: саме для вашого ворога потрібно, щоб ви сконцентрували усю свою увагу не на ньому, а на його зброй і були остільки безглузді, щоб думали, нечовби то зброя може сама битися!

Москвичам це вдалося ссягнути і добитися того, що колись розумні люди знаходяться тепер в стані якогось отетеріння,

В світі політичному це веде до того, що:

1/. англо-американські політики, мов безсила жертва під поглядом

вуха-давуна -боа констріктора, спаралізований дивляться перед собою, але не бачать свого ворога і думаютъ немов би то комуністична доктрина - це щось, що має свої власні цілі і політику, щось, що не є ідентичне з Кремлем, і тому не розуміють советських заходів та ламають собі голову над питанням: чим можна з'ясувати той чи інший крок Москви? Звичайно, всі московські кроки стали б ясними, коли б ті політики спробували б їх оцінювати зі становища московських національних інтересів та намірів опанування світу;

2/ тіж політики намагаються умовитися з москвицями, знайти компроміс, в основу якого лягає припущення, немов би москвиці "визволивши" частину від надмірного впливу доктрини, погодять свої, в дійсності - так думаютъ ті англо-американські політики - скромні національні завдання з їхніми, капіталістичними. Самозрозуміло, що советські дипломати в повні використовують це засліплення, запевняючи, наче, кожний здобутий щабель драбини зовсім не є виявом їхнього наміру посуватися сходами вгору, до панування над світом, лише спробою... забезпечитися перед агресією.

Так Москва все наближається до половини сходів, яких верхок означає панування над світом, а все ще дотеперішні пані світу обмежуються до проб заспокоїти це своєрідне "хахливе, дике дитя", намогити далі не посуватися і не хочутъ позірити в існування твердого наміру московських можновладців виліти на саму гору, і, саме тому, є цілковито неготові до можливостей як скоку свого партнера через три щаблі, так і несвідомі неухильності посування його далі.

Москва знає слабі сторони своїх ворогів і має в кошній чулій державі певних спільників, як в особі наївних кретинів, котрі слухати віддано доктрині, якою Москва лише послуговується, так і в особах, людей, що запевняють - може, щоб не нарахатися на жертви, пов'язані зі спротивом - немов ніхто не має надихів агресивних замірів, немов кожен зі щаблів зайнятий або випадково, або не свідчить про намір іти вгору, а тому не слід робити навіть рухів, які могли б здаватися спробою перегородити шлях.

Спостерігаючи це все, не слід також бути смілим і не помічати руху юдівських мас. Наше твердження, звичайно, не має нічого спільногого з будь-яким родом антисемітизму і не є виявом хоч найменшої антипатії до юдівської нації, а просто запротоколуванням певних фактів, а саме:

1/ Е причини, котрі впливають на те, що кожного члена юдівської нації, ніде портозаного, а добровільно прибулого до американської зони, з огляду на московську політику поневолення народів по збавляється під "ДП" - що в практиці є однозначне з голодуванням, браком даху над головою і перспектив на майбутнє;

2/ Очевидно, є чинники, котрі уможливлюють навіть тепер добровільну втечу великих груп членів юдівської нації, що бояться можуть не пресії з боку влади - яка їх енергійно боронить - окремих актів терору з боку невідповідальних чинників, актів менше частих, ніж 'акти терору', пертвою котрого падають атохтони, і ця добровільності приїзду не переважає ім бути повноправними "ДП". Отже, очевидно, впливу тих чинників треба приписати застосування цілком неоднакової міри для одних і для других;

3/ Варто відмітити, що багато юдів-втікачів вихваляють палко політичний устрій і взаємини з країнах, з яких зони втекли, змальовуючи їх майже як "рай на землі", створений советською

владою;

- 4/ Більшість тих втікачів єврейських, очевидно, потрапить не до Палестини, а до Америки та інших країв, на конто інших націй-заповірючи, наприклад, контингент, призначений полякам - як компенсацію за участь в боротьбі проти Гітлера - і таким чином до Америки прибудуть тільки замість ворогів Москви - московські приятели, котрі... агітуватимуть за Москвою, хоча вони не є здебільшого падними комуністами!

Ми знаємо, що впливи, завдяки котрим це діється, є такі дужі, що генерала Моргана, котрий наразився ясним поставленням спрavi, усунуто протягом трьох днів.

Ці факти змушують поміркувати, чи не свого роду "троянського коня" тягнуть новітні троянці з такою радістю у свої мури?

Всі перечислені попередні чинники безперечно приймає під часу Кремль, і тому, так рішуче і твердо переводить життя своїх плянів. Очевидно, при тому, найбільшу увагу прив'язує Москва питанням кольорових народів!

Але є ще "третій грач" - Америка, яка так само як і Московщина претендує на провід над світом. "Дядько Сам" хотів би розпоряджатися не лише в Мексиці чи на Біліппінах і в Китаї, але і в Європі, і на Кавказі, і з Австралії, і в Африці, і... в самій Москві. Але є величезна різниця між тими замірами і засадами, на яких хоче обперти своє панування над світом Москва, і на яких Вашінгтон. Москва хоче - а де є єдино-моцливий для неї шлях - запанувати над світом політично і мілітарно, а реалізацію своїх планів може опирати лише на:

- 1/ несвідомості своїх ворогів;
- 2/ використанні наївного ідеалізму одних і людської захланності, грабункових інстинктів і корупції других;
- 3/ продажності преси - напр.: галас з приводу засуджених Франком "ресурсіканців" в Єспанії, і мовчанка з приводу засуду на смерть Драгі Міхайловіча і товаришів у Београді, хоча по скінченні процесу англійське радіо підтвердило, що всі ці люди є н е в и н - н і !
- 4/ суперечності інтересів в таборі їхніх ворогів, що випливають з конкурентної боротьби;
- 5/ вилинності демократичних гасел та використовуванні колоніальних взаємин;
- 6/ невміння винайти політичної ідеї, яскравішої за московську і добре розробленого. г о т о в о г о програму нового новоєнного - по тій війні, яка має прийти і прийде - котрий міг би краще, за всі атомові бомби, розсадити московські імперії.

Америка ж хоче, в першу чергу, економічно опанувати світ і до того хотіла б іти шляхом "мирної перетрактації", фіксованої потім рядом воєнних баз. Вона числиТЬ на здобуття світу і думає, що голодранець таки прийде позичити у багача, а тоді піде все "нормальною дорогою".

Не розуміючи інтенції і наміру свого московського "партнера" - вона боролася - дипломатично! "за право "вільної торгівлі" /з ким властиве? Адже і питання ліквідації приватної власності у фактично окупованих Москвою "незалежних" державах - питання дуже короткого часу!/ за "вільні шляхи", за "волю преси", - забуваючи, що Москва має докладно опрацьований план наступу і його переводить в життя. Вона скорше буде готова наказати всім підвладним народам ходити в самих хвартушках з газетного паперу, задрукованого відомостями про зрист добробуту советського громадянина і їсти саму бараболю - ніх погодитися на самогубство, як би не при-

надно була подана отрута.

Тому, очевидно, Америці не вдається реалізувати своїх планів, бо при советській системі влади для того всі шляхи є закриті, але для реалізації московських планів - шляхи не є лише вільними, але може і неабияку роль відіграти московська Далілля, обтинаючи волосья американському Самсонові.

Москва це все знає, і знає не лише про підготовчі кроки тої Даліллі, не лише числити на свого "тroyанського коня", але й належно оцінює велетенське значення наївної самозахованості, яку використовує з метою повної психічної демобілізації єдиного важкого суперника.

Отже, "вули", які не вдається розмотати на хадній з конференцій, воупереч офіційним зацівненням, це лише не розплутано, але вони ще затягнулися, бо по позірному розв'язанні одного вузла - нитки сплутуються далі в кілька нових вузлів! "Компроміс", цей бокс сучасних англо-американських дипломатів, є тут безсильний, бо він помагає тоді, коли одна держава мала намір помирити дещо територію своєю коштом другої. Тоді - можна було не ризикувати, і можна було дещо пропонувати без боротьби, можна було, коротко казучи, знайти компромісове рішення. Але чи можна знайти тут, коли один партнер не рефлектує на частину, а лише на цілість, хоче не угоди - повного знищення свого партнера і їде лише моменту, коли це можна буде осiąгнути з найменшими стратами, коли зможе "зірвати" панування над світом, як "стиглий овоч"!

Відомий журналіст Стід сподівається, що вдається ^{розплутати} в Парижі на другій конференції - "вже загальний", але ця віра є наслідком ^{суперечність} неприймання під увагу "тасмниці куліс" чи може, краще сказати, неправильної інтерпретації причин московських кроків! - Ми, на жаль, є ті думки, що розв'язані вули суперечних інтересів можна лише за допомогою або атомової бомби - сполученої з мудрою політикою - або - "всесвітньої революції", на яку поруч із фабричною маркою "Інтернаціонального Тресту" - стоятиме лаконічна помітка - "маде ін Moscovia".

Саме невідмільність і одиночість цієї альтернативи, захисової у своїх наслідках не лише для Європи, але і для цивілізації світу - і є страшною тасмницею куліс паризьких мирових конференцій.

З-пода густої фарби декорацій, з-пода майстерно уложених пунктів проекту мирового трактату, пунктів, котрі забрали стільки дорогочного часу, - на сірому тлі дійсності відкритої арабесками фраз мирової умови, яків намагається прикрити цю тасмницю - пробивається, яскравішаючи щоквилини, неблагодійні, страшні вогненно-крикаві слова:

"мане текель фарес"!

П. К-н.

ВІД МАЗЕПИ ДО АВИЛЬОВОГО.

В липні місяці за історичним календарем збігаються кілька значених дат, якими позначені великі історичні події в житті українського народу: смерть гетьмана Богдана Хмельницького /27.VII.1657.р./, бій під Полтавою /3-10.VII.1709.р./, проголошення другого Універсалу Центральної Ради в Києві про угоду з Тимчасовим урядом Росії /10.VII.1917.р./, проголошення Конституції УССР і ССР /6.VII.1921.р./.

До цих подій сама собою нарощується ще одна, на перший погляд непоказна, але своїм історичним значенням не менш значення цьогорічна дата - двадцятиріччя з дня виходу у світ найбліжіших праць Ніколи Авильового - "думки проти течії" /1926.р./.

Всі перечислені події української історії тісно в'язнуться в одну нерозривну цілість. Кожна з цих дат позначає історичну віху чи й передломовий стан в боротьбі українського народу за свободу і державно-політичну незалежність. В цілій своїй сутності вони творять історію найболячішої проблеми Східної Європи і є виявом найдійнішої трагедії, - яку будь-коли знало людство. Ім'я цієї трагедії - Україна і Росія..

Конфлікт, що лежить в основі цієї трагедії, снабагато глибшим і грунтовнішим, ніж це багатьом здається, і до нього трудно підібрати аналогію зі взаєминами інших народів в іншій частині земної кулі. Тут ідеється не про територіальні суперечки чи інші причини конфлікту, що торкаються лише частини чи якоїсь однієї діянки економічного чи політичного життя сторін. В конфлікті - Україна і Росія - зіткнулися дві взаємно виключаючі сили, і боротьба між ними набирає характеру тотального заперечення і знищення один одного. На протязі цілої історії це є боротьба між російським великородзинським шовінізмом і імперіалізмом, що прагне до створення такої імперії, в якій Україна приречена на повне знищення і асиміляцію і, з другого боку, українським націоналізмом, що є виявом волі українського народу до свого самостійного національного існування у своїй власній державі. Український націоналізм, як вияв пробудженої національно-політичної свідомості і національної гордости українського народу, зного боку, є запереченням ідеї Російської Імперії, як такої. Компромісова розв'язка цієї проблеми вносела лише відносне замирення і вдавалася лише на порівняно короткий відтинок часу. Логіка боротьби і взаємин між Росією і Україною, що виникла з внутрішньої природи цих явищ, проводила завжди до єдиної, неминучої і єдино справедливої розв'язки: - "Геть від Москви!"...

Від Мазепи до Авильового - це суцільний шлях шукань і спроб знайти і осягнути цю розв'язку з боку українських політичних сил.

Тенденція Росії, як носія і реалізатора імперської ідеї, виявляється щодо України в двох напрямах і формах. Перша з них взагалі заперечувала існування українського питання і української нації за формулою: "не било, нет, и быть не может." Україна є українське питання - це зигадка Австрії чи Німеччини, або що якоїсь третьої держави. Русійська біла еміграція твердить навіть, що Україна - це вигадка большевиків... Друга тенденція визнає існування української народності, але лише як певної відміни російського народу чи "єдино-кровних братів", до яких Росія ніби ставилася завжди, як благодійний опікун і яким добре жити в лоні Російської Імперії. Україна мислиться як провінція Росії, що має певні національні особливості, але економічно, політично і духовно має цілком бути залежною від Москви і її підпорядковуватись. Обидві ці тенденції в кінцевому своєму пухкті мають одну мету: задержати Україну, як складову частину Російської

Імперії й асимілювати український народ з російським. Історія України, починаючи з XVII. сторіччя - виконана боротьбою проти наслідування їй Москвою цієї великородженої російської ідеї і чеснівського централізму. Це боротьба великого українського народу за свій ріс і самозбереження.

Богдан Хмельницький... З цим ім'ям зв'язано найбільш бліскучий і героїчний період української історії після "Київської Русі". З об'єднаної війни проти утисків польських панів, Хмельниччина переросла в боротьбу за долю цілої нації, за здобуття волі всьому українському народові та відновлення й організацію власної держави. В цій боротьбі об'єдналися всі стани українського народу. Революція Хмельницького усунула клясові антагонізми і створила основи для національної єдності.

"Тим то і стала по всьому світу стражданна козацька сила, що у наї, панове-молодці, була воля і дума єдина" /Народня пісня/. З універсалу Хмельницького ми довідуємося, яким духом була насичена його доба: "лучше убо і благополізніше за віру нам і за цілість отчизни на пляцу воєннім од оружія бранного полягти, немелі в донах своїх як невістихи побігніми бути". Україна в свідомості людей козацької доби виступає підметом свідомого патріотизму - "матірі нашої", "матері вітчизни", "отчизною нашою українською". Ідея власної державності завойовує надмірні маси: "ми тепер сами Річ Посполіта", - говорять козаки. "По довгій кривавій війні, вічної пам'яті наїхоробрішій гетьман Хмельницький визволив з-під польської чорнаги/ велими пригнічену козацьку націю. Він то утворив з України незалежне князівство і вдоволився титулом Гетьмана Війська Запорізького, і син його перейняв це по нім у спадку, й стани названого князівства по смерті його обирали далі своїх князів, і ніяка держава не присвоїла собі права противитися цьому". /"Гетьмана Пилипа Орлика вивід прав України"/.

Таким чином, з ім'ям Богдана Хмельницького в історії українського народу пов'язане відновлення і поширення державно-національної суверенності українського народу. Зовсім інакше трактують постати Богдана Хмельницького московські володари. Використовувчи відому Переяславську угоду, яку Богдан Хмельницький склав з Московською державою на правах рівності і згідно з якою Україні забезпечувалась самостійність, Москва підступом крок за кроком поневолює Україну і пізніше трактує це поневолення, як добровільне приєднання до Росії, що його нібито започаткував Богдан Хмельницький. Так дійшло до того стану, який висловлено таким словами: "Черше буди ми те, що тепер московці: влада, першінство і сама назва Руси від нас до них перейшла. але ми тепер у них, яко критча во яцих"... /Слові Мазепи за "Історією Русові" /.

З цього часу головним ворогом України став Москва і український визвольний рух скеровується проти московського поневолення. Найбільший виразний протимосковський рух зв'язаний з ім'ям Мазепи. І де не випадково, Гетьманування Мазепи припадає на часи московського царя Петра I., який задумав перетворити відсталу московську державу в європейську імперію. В цій імперії Україна мала бути, як невід'ємна частина московського царства. У шведсько-московській війні Мазепа побачив нагоду до приборкання московського імперіалізму і розриву з Москвою, яка насувала рештки українських прав і вольностей. Мазепа рішив використати цю нагоду і склав з Карлом XII українсько-шведський Союз, згідно з яким Швеція призначала незалежність України обабіч Дніпра і гарантувала непорушність її території. 8-10 липня 1709 р.

відбулася битва між московськими і українсько-львівськими військами під Полтавою, яка на багато років зирішила долю України. і є під Полтавою був останнім величим ударом України і Росії в боротьбі бор. Він кінчився катастрофою для українського народу. Москва виграла, але після цього бор все дужче сплютує... і стискає дуту й тіло України. Ціле 18 і 19 століття іде тихе, але завзята боротьба українського народу за своє національне самозбереження. Від "отляревського" до Шевченка - період пасивної оборони українського народу, як етнічної спільноти, відмінної від російського народу. Шевченко "розідав завісу" і показав Україну, як націю, що була і буде, і започаткував новий період...

Після Шевченка іде наступ Москви проти українства, як противника політичного, протимосковського. В конфлікті - Шевченко і Микола I - масмо не конфлікт кріпака і царя, а в першу чергу - України і Росії. Російський ліберал і "революційний демократ" Зелінський де зрозумів першим і тому, довідавшись про кару для Шевченка, присуджену царем, висловив свою солідарність з московським тираном і виявив ненависть проти "подібного роду лібералів". Ця ж солідарність московських "білих" і "червоних" косів російського імперіалізму щодо українського визвольного руху виявилась і в наші часи.

На весні року 1917 вибухла велика народна революція, і Російська Імперія була поставлена перед великим іспитом. Пробуджені революцією народи почали творити свої власні національні уряди. це означало фактичний розвал Російської Імперії. Наспіла щаслива нагода створити власну державу і для України. І ось тут виявилось те, що пророкував Шевченко: приспану Україну було окрадено, і тепер, коли вона була збуджена, у проводі її національної революції не знайшлося достатньої кількості відповідного національно-державницького гарту людей, що могли б подолати всі перешкоди на шляху революції. Напередодні національної революції українська духовість і політичні сили були розкладені демократичними соціалістичними і марксистськими ідеями. В революції виявилася велика динамічна потуга української қації, але та сила була змарнована і склерована не на національно-державницькі цілі. Українські політичні партії припускали цілу низку непоправних помилок, "Поза автономію ми тоді не виходили. 1917 рік до автономії додав федерацію, з якою носились як з писаною торбою. Чолові діячі наші боялися навіть думки про самостійність і все сподівалися рятунку цілого російської імперії, все мріяли про один спільний дах. Дурман спільногого "революційного фронту" задурював найрозумніші голови. На засіданнях Центральної Ради відпекувалися від діячів "Союза Визволення України" як від запроданців за їх самостійницькі змагання. На всяких з'їздах зачитувано самостійницькі голоси.

Самостійництво - це був провінізм, буржуазна вигадка! В масах не тільки не велося систематичної пропаганди в дусі самостійництва, але навпаки, на антисамостійницькім напрямі велася тоді і політика. І вказівки на те, що все тоді закладалося у нас підвалини під власну державність, не міняють суть речі. Не в тім справа, що тоді було зроблено для цього, а в тім, що присвічувало нашим діячам у цій діяльності, яким ідеалом вони керувалися. А ідеал був - вільне життя у вільній Росії!... Ми поборювали дарат, а не Росію". Так згадує про ті часи один з безпосередніх учасників всіх тих подій, - представник тих політичних сил, що стояли тоді на чолі української Революції. Про це говорить і такі історичні документи, як універсал Української Центральної Ради. У Першому Універсалі /10.VI.1917 р./ писалося: "Лай буде Україна вільною, не од-

ділячись від усієї Росії, не розривавчись з державою російською". Другий Універсал /16.VII.1917.р./ теж проголосував зв'язок із демократичною Росією. До чого привела віра в "демократичну Росію" - відомо...

Після повалення "демократичного" Тимчасового Уряду в Росії і після банкрутства "демократичної віри" в Росії прийшла черга на комуністичну віру в "пролетарську" чи большевицьку Росію. В перспективі пройдених літ і з перешкодою досвіду тепер ми можемо з певністю сказати, що як большевізм є останньою стадією і формою російської імперії, так українська комуністична віра була останньою вірою в можливості мирного і добросусідського розв'язання української проблеми Росією. Вступаємо в добу, коли Україна це проблему мусить розв'язати сама, згідно з власною волею і власними національними інтересами. Ця доба почалась гаслом "Геть від Москви!" 1926.р. Вона пов'язана з ім'ям Авильового.

Не випадково в творах Авильового проходить образ "шведських могил"... Чин Мазепи прививав увагу Авильового. Україна і Росія - були його хвилючою проблемою. Розв'язка цієї проблеми була для нього одна - мазепинська: Геть від Москви! І в цьому також є своя послідовність і закономірність. В памфлетах Авильового критики відзначали політичний темперамент маштабу члена політбора. Але Авильовий мав не лише відповідний темперамент, але і проникливий розум та інтуїцію людини, що відчував основні прути історії й потреби сучасності. В ньому маємо гармонійне поєднання поета, літератора і філософа. У своїх памфleteх він писав: "Бала основна вільга - се вміти думати і почувати." Це уміння було органічно власне Авильовому, і де висунуло його, як центральну постать українського культурного і політичного ренесансу 20-30 років. Це уміння думати і почувати, відважа "до краю думати і дерзати" привели його до висновків: "Від Котляревського, Гулака, Летчинського через "братів" до нашого часу включно, українська інтелігенція, за винятком кількох бунтарів, страждала і страждає на культурне кайданцтво. Без російського диригента наш культурник не мислить себе... Він ніяк не може зрозуміти, що нація тільки тоді зможе культурно виявити себе, коли найде їй одній властивий шлях розвитку. Він ніяк не може втямити, бо він боїться - дерзати!" І далі логічне завершення цього висновку: "від російської літератури, від її стилю українська поезія мусить яко мога швидше тікати". Заручи на увазі, очевидно, конституцію УРСР і СССР Авильовий писав: "Російська республіка самостійна? Самостійна! Ну так і ми самостійні!" І виходячи з цього заложення і в ділянці культури на ім'я "єлігонства чи самостійності" давав належну відповідь. Слово "самостійність" зірвалося з уст Авильового покидо, як захист суверенності української духовості і самостійного національного розвитку української культури, не чіпачи політичного союзу України з Москвою. І все ж, не зважаючи на такий хід думок, який не розбігається з конституцією УРСР і СССР і який трудно похитнути, Стажін - новий володар Російської Імперії занепокоївся. На адресу Авильового кинуто нібито невинну репліку: "і це називається інтернаціоналізмом!" До Москви треба прислушатися, а тут тобі проповідь утечі від Москви і то якнайскорше! Отже інтернаціоналіст лише той, хто молиться до Москви! Москва і тепер, подібно як і після Переяславської угоди з Амельницьким потрактувала політичний союз України з Росією по-своїсоку. Україна у всьому мусить підпорядкуватись Москві.

І коли Авильовий кинув гасло самостійності, хоч і в союзі з

Московою - це вже насторомило нового збирача руських земель. Про це Сталін одверто заявив 1929 року: "Коли б у нас не було ніяких інших матеріалів, крім дискусії навколо виступу Хвильового, що здається лише і так гаряче розгорнулася в Україні, то й цього було б цілком досить для найбільших тривог!"... І справа тут не у відході від інтернаціоналізму, а у відході українського комуніста від служби московській імперії і небажання бути московським по-пинчаком у більшевицькому "призбируванні руських земель". Позиція Хвильового неминуче вела до розриву політичного союзу з Москвою. І це фактично сталося. Виступ Хвильового знайшов відгук і в політиці /Луганський/, і в економіці /Волобуй/. В ідеїно-політичній площині це був стихійний перехід від марксизму до українського націоналізму. На цей раз косім ідеї нової України і нового українського націоналізму стали представники нової української інтелігенції з робітничих та селянських мас.

І це вже було смертельним для більшевицької Москви, що прикрашувала себе пролетарською маскою. Цю маску зривалося, а за нею виступало правдиве звіряче обличчя московської імперії. Цій Москві трудно було тепер боротися з Україною демагогічними фразами про буржуазність укр. націоналізму і тому подібними означеннями. Залишився лише один засіб - терор. Але терор може лише на деякий час загальмувати процес, але не вбити його. Москва не спроможна розв'язати протиріч, що вилівають з природи російського імперіалізму. Їх може розв'язати остаточно лише революція поневолених народів.

Простеження шляху боротьби між Україною і Росією на протяжі цілої історії приводить до висновків, що Москва по відношенню до України завжди мала імперіалістичні цілі. Московський імперіалізм є найреакційнішим імперіалізмом, який будь-коли знало людство. Російська імперія завжди була реакційною силою, яка гальмує і руйнує національний розвиток народів. Україна завжди шукала братерства і згоди - Москва лише підкорення собі і поневолення. Ідетупом і зрадою російський імперіалізм перетворював усі чини і політичні союзи між двома народами на залежність і підкорення Москві. Економічне і політичне поневолення використовувалося Москвою для повної денационалізації і асиміляції українського народу. Все це неминуче приводило передові політичні сили України до одного висновку - геть від Москви! Лише державно-політична незалежність і самостійність України і повне відсепарування від Москви є тією розв'язкою української проблеми, - яка диктується історичним процесом і є в інтересах не лише українського народу, а й цілого людства.

Український націоналізм, як вияв волі українського народу до свого самостійного державного існування, є тією революцією і новою силою, який є одиноко покликаний і є в силі розв'язати найбільшіму скідньо-европейську проблему так, як того вимагають інтереси поневолених народів і цілого людства.

ПРАВДА ПРО КОНСОЛІДАЦІЙНУ АКЦІЮ.

I.

Акція консолідації українських політичних сил, повільним кро-ком, з різними перешкодами й ускладненнями, поступає вперед. ~~Мажимо~~ надію, що вона буде доведена до успішного висліду.

Деякі учасники тої акції, все на самому початку, поставили вимогу, що про цю акцію перед її закінченням, не вільно ані говорити, ані писати. Цю вимогу прийнято всіма учасниками, і ми її строго до сьогодні додержувалися.

Але для нас така вимога і таке рішення було на самім початку незрозуміле. Якто так? Чому українська суспільність, яка з тугом очікує на консолідацію та упорядкування відносин, в нашому суспільному житті, не має знати, чи щось в напрямі консолідації робиться і як консолідаційна акція розвивається?

Загадка такої вимоги мовчанки тепер уже стала розгадана. Бласне її можна було розгадати зараз на другий день по бересневій конференції, на якій створено "Комісію" для ведення консолідаційної акції і рішено про неї "мовчати".

Деякі чинники, які одного дня приступили до консолідаційної акції, юже дослівно на другий день почали між собою переговори в справі поділу між собою "прав суверенів", мовляв, коли ми договорилися, то нам не потрібна жадна консолідація, бо наше порозуміння буде твоє "консолідацією", якій всі інші змушені будуть підпорядкуватися. /Це, між іншим, є зразок "української демократії", яка, як вони говорять і пишуть - "бореться проти всякої диктатури і тоталізму". Проти "всякої", але не своєї власної.../. Цей факт, для людини, яка бодай щось трохи візнається в політиці і знає наших "політиків", вистарчав на те, щоби розгадати загадку вимоги мовчанки про консолідацію.

По двох, чи чотирьох днях по тім, дійшла до нас нова відомість, а саме, що відпоручник одного з учасників консолідаційної акції, в таборах еклекає зібрання громадян і інформує їх про консолідаційну акцію, а навіть про перебіг конференції та хто й що на тій конференції говорив, називаючи імена учасників. При цьому не у всьому інформує правдиво. Такі відомості доходять до нас зі всіх смуг окупації Німеччини щораз більше і частіше.

По якомусь часі дійшла до нас вістка, що на "Першому засіданні Ради Ц.П.У.Е. в Новому Ульмі дні 6. і 7. квітня 1946 р." "Головний Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті між іншим сказав: "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили" і "у ньому об'єднані всі українські центральні установи", а тому "нам здається, що будемо управленим висловити погляд, що найновіші успіхи на відтинку консолідації українських політичних сил є в поважній мірі вислідом взаємного пізнання, взаємного зрозуміння і взаємної помочі, яку здобули ці сили, коли вони зібралися зі собою в співпраці на громадському відтинку життя, репрезентованому ЦПУЕ".

Нарешті дістаємо до рук одну українську американську "газету", в якій дослівно читаємо таке: "Люди УПА, УГВР та УНР організаційно між собою не з'язані і в деякому конкурували, але ~~мали~~ більш-менш одним шляхом шукань". "Група УНР, як в часі війни, так і

^{х7} Однаке, по одному з половиною місяці "розмов" - "партнери" ні до чого не договорилися. Не могли поділити між собою "булави" "суверена".

по війні скликала конференції в справі консолідації українських сил, а також нав'язувала й продовжувала переговори про об'єднання зо всіма групами". Остаточно не було б ще у нашій дійсності нічого дивного, коли б одна чи друга група, для здобування собі симпатій громадянства, почувалася, хочби й неоправдано ініціативою, чи усліхами консолідації. Але гірше є, коли одна чи друга група, неоправдано приписуючи собі ініціативу чи успіхи, дійсних ініціаторів і подвійників консолідації представляє як противників тої консолідації. В цій же самій "газетці" читаємо наступне: "Проти консолідації, як і раніш, найбільше виступає група націстів. Її цілі і тактика зовсім інші; вона хотіє триматися окремо лише своїм гуртком, щоб легше проскочити в Америку... В першу чергу ця група мельниківських спекулянтів". Як бачимо, в найтрагічніший для українства час, український хам знов розперезався. Українських революціонерів називається "нацистами", "спекулянтами". В лавах укр. демократів ще й сьогодні, на жаль, не перевелися охочі іти спільно з більшевиками по шляху наклепів на український націоналізм.

А щодо консолідації, то раз-у-раз настирливіше доходять до нас відомості, що хтось помириє сплетні, будімто "мельниківці" є тими, які гальмують консолідаційну акцію і стають на перешкоді консолідації.

Як з того всього бачимо, не всі придержується рішення мовчати про консолідацію.

З того виходить, що та вимога й рішення мали на увазі не говорити і не помирювати правди про консолідацію, щоби тим легше можна було декому говорити й писати неправду і на тому спекулювати! Тому ми примушені дещо написати.

Ми не будемо тут, на цьому місці, займатися, хоч і як цікавими питаннями, хто з ким "можурував", а хто з ким ішов "одним шляхом шукань"; хто, коли, де й як "як в часі війни, так і по війні" "спекулював" і хто все має в кишенях "афідавіти", "щоб проскочити в Америку". Ці всі питання залишимо до іншої нагоди. А вона напевно трапиться.

Сьогодні для нас і цілої нашої еміграції є далеко варніші питання, а саме:

- 1/ що діється з консолідацією всіх українських сил для ведення спільної акції на політичному відтинку;
- 2/ які заходи робиться в справі права азилу для української еміграції, допомоги тій еміграції і її приміщення, та нарешті
- 3/ які заходи робиться в справі призначення бешкетів по таборах і заведення правопорядку і спокою по тих таборах і поза таборами, щоби не компромітувати себе й української політичної еміграції, а з нею й українського народу та його визвольних змагань.

І ось про ці питання ми хочемо дещо написати. Але правду.

II.

Питання консолідації українських політичних сил, це не є, як дехто у нас думав, говорить і пише, питання хто кого має визнати; хто кому має підпорядковатися; хто - в що має включитися; або хто

ї навесні кого має "консолідуватися". Бо така постановка справи не була б консолідацією, лише була б, висловлюючись модерно, tota лізацією.

Консолідація, так як ми її розуміємо, і так як її, на нашу думку, треба розуміти, це є співпраця і співвідповідальність.

ність всіх діючих сил, завершена і зермована одним спільним і ми керівничим осередком, для виконання чи викорування якихсь завдань, у якому випадку визволюючи змагань. В консолідації всі взаємно себе визнають; всі взаємно собі підпорядковуються у спільнотих рішеннях; всі включаються в працю для виконання спільних рішень, а тим самим і взаємно всі навколо всіх, бо навколо спільногого осередку, консолідується.

Ми не будемо тут писати про передвоєнні часи ані початки війни до 1941 року і заходи в ті часи в напрямі координації сили, бо воно не мають бе з посерединього відношення до сьогоднішньої консолідаційної акції.

Сьогоднішня консолідаційна акція сягає своїми початками грудня 1941 року. В грудні 1941 р. Провід Українських Націоналістів, таємничий без посерединього дійсності на рідних землях зо всіми її страхіттями, рішуче сконсолідувати всі українські політичні сили для визвольної боротьби проти окупанта України - німців, і збереження самої суспільності українського народу, як тоді було говорено й писано, якщо новий окупант, до спілки з агентами КВД намагалися до основ захищти.

Першим виявом тої консолідаційної акції був відомий протест - меморандум до Гітлера з датою 14. січня 1942 р. підписаний:

- 1/ Головою Української Національної Ради в Києві;
- 2/ Головою Української Національної Ради в Львові;
- 3/ Заступником Голови Директорії УНР;
- 4/ Головою Ради Українських Чомбатантів і
- 5/ Головою Проводу Українських Націоналістів.

Цього Меморандума не підписано. Гетьман П. Скоропадський не з нашої і не зі своєї вини.

Рівночасно з тим, порозуміло заходи створити Українську Верховну Раду для дальших визвольних змагань. В тій цілі відпоручники Проводу Українських Націоналістів перевели розмови з чоловими особами відомими українських діючих і не діючих політичних осередків, партій, організацій чи угрупувань так в краю, як на еміграції, а навіть з деякими представниками господарських та культурних діяльників. Розмови йшли дуже м'яво. Не всі, з якими велися ті розмови, погоджувалися з окінкою ситуації на фронті і з політичними прогнозами. Деято не було ще тоді зрозуміти конечності запеклої боротьби проти Німеччини і тому не міг знайти спільної нови з революційною УНР. Про це тут не пора і не місце докладно говорити. Хоч треба признати, деято, хто і сьогодні бере активну участь в консолідаційній акції, до єдиної акції солідаризації поставився прихильно і зараз'язуюче і в тому напрямі активно діяв.

В січні 1944 р., перед закінченням акції солідаризації, провідний Провід Українських Націоналістів зо своїм головою полк. А. Мельником був німцями заарештований і опинився в концтаборах.

По виході з концтаборів, Провід Українських Націоналістів в травні 1945 р. поновив заходи солідаризації всіх українських політичних чинників, осередків чи рухів. Концепцію тієї солідаризації виложено в окремому виданні п. н. "Дійсність і нації завдання", яке доручено всім укр. політичним чинникам і роздано ширшим кругам укр. громадянства.

В зав'язку з тією концепцією солідаризації, Голова Проводу Українських Націоналістів скликав на день 3. серпня 1945 р. конференцію чоловіків осіб укр. політ. чинників, і така конференція відбулася в днях 9, 10 і 11.

серпня 1945. В цій конференції взяли участь чолові особи таких чинників: УНР, СГД./гетьманці/, і ОУН. Не взяли участі ОУС, УГВР, держівці/. Конференція не довела до позитивних вислідів, тому що чолові особи УНР стали на становищі, що "всяка коалізація буде здійснена тільки навколо державного і чтиру УНР", якому всі інші підпорядковуватися. На такому становищі стали ОУСД/Сандарівці/, мовляв, всі позиції підпорядковуватися, як вони пишуть, однокому українському центрові, яким, на їх думку, є УГВР Рада.

Про висліди тої конференції точніше написано у виданні п. н. "На шляху до солідаризації", виданому за підписом Проводу Українських Націоналістів, і над тим тут зупинятися не будемо.

Таким вислідом Конференції - необхідність солідаризації чи консолідації всіх укр. політичних сил не втратила на своїй актуальності. І то зовсім зрозуміло. В нашій сьогоднішній внутрішній і зовнішньо міжнародній дійсності й подумати не можна про ведення дальшої вільної боротьби без консолідації всіх сил українського народу. Але консолідація - це не те саме, що підпорядкування одному "центрі", якого вимагає УГВРада, чи УНР, байдуже хто тим "Центром" був би - УГВРада чи хтонебудь інший.

Поза Проводом Українських Націоналістів ні хто з укр. політ. чинників, партій чи угрупувань не подав концепції солідаризації чи консолідації. І тому дехто з поважних громадян і діячів почали звертатися до деяких чільних членів ОУН з пропозицією поновити заходи консолідації.

А тим часом через щасливий збіг обставин посередником в справі конослідації став Духовник - Достойний Гість, який на день 12 березня 1944 р. скликав консолідаційну конференцію представників укр. політичних організацій чи угрупувань. На цій же конференції ствердено необхідність консолідації і встановлено методи співпраці. Тут же покликано до життя т. зв. "контактну комісію" для узгодження бізучих питань і підготовки певної консолідації.

Треба відмітити, що в консолідаційній акції центр УНР участі не бере. Натомість, як нас інформують, веде собі окремо "конослідаційну" акцію! Не будемо тут над тим довше зупинятися. Але та-ки уважаємо, що коли Центр УНР рішився не брати участі в справжній консолідації, то не повинен її перешкоджати своєю новою "такою консолідацією". А що перешкоджує, то в нас нема сумніву.

Покликана до життя "контактна комісія" веде конослідаційну акцію даліше. Акція поступає дуже повільним темпом вперед. Але не тому, що "м'єльники" її "тормозять", чи "не хотять консолідуватися". Консолідаційна акція розвивається тому повільно, що:

1/ одно угрупування одного разу приходить на засідання і відкладає те, що попереднього разу прийняло, забираючи цілій день на вияснення; другим разом приходить з обмеженими повноважностями, мовляв, консолідація потрібна лише для еміграції, і то еміграції лише в Європі, бо в Краї все всі сконсолідовани в УГВРаді, а за океаном в Комітетах, що знову вимагає однодневного вияснення; іншим разом знову, у тих же самих представників інші перешкоди, які не дозволяють їм брати участі у зміні думок на засіданні комісії;

2/ деякі інші угрупування знову ставлять проекти декларації, вимагаючи, щоб ті, що "бажали б взяти участь утворенні судільного національно-політичного фронту, переставили себе ідеологічно та

перебудували внутрішньо..." , відповідно до ідеалів внескодавців, що знову забирає два дні дискусії, а згодом місяць нового опрацювання проекту декларації;

З/ Нарешті деято, діткнувшись з вимогою солідарно провадити головні потягнення так серед українства, як і на міжнароднім форумі, запротестував проти цього, бажаючи мати вільшу руку, повну безконтрольності діяння, щоб тим забезпечити собі гегемонію в українській політиці.

В кожному випадку тими, хто ускладнює і гальмує справу консолідаційної акції, не є ОУН, яка дорогить одноцільним національно-політичним фронтом, що заініціювала консолідацію і робить всі заходи, щоби її довести до усунутого кінця. Тому наш відпоручник на Консолідаційну Акцію запропонував останньо свій черговий коміромісівський проект декларації, в якій узгляднив думки всіх тих, які ці думки висловили, чи предложили на письмі у своїх проектах декларацій, і, розуміється, які можуть прислухатися до успішної реалізації суцільного національно-політичного фронту та упорядкування відносин так в суспільно-політичному, як суспільно-громадському секторах.

Маймо надію, що той, хто повинен зрозуміти - зрозуміє, що Консолідація то не є тоталізація, чи інша спекуляція, так само, як і те, що суспільно-громадський сектор в його "Централі" не може бути підбудовою, чи опертям для політичної діяльності чи виявів її.

III.

Як ми вже вгорі згадали, "Голова й Секретар ЦПУЕ" у своєму звіті сказав і написав, що "В ЦПУЕ співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили".

Як ж тає справа представляється на ділі?

Перше неправдою є, що в ЦПУЕ, чи Центральному Допомоговому Комітеті "співпрацюють всі українські найповажніші політичні сили". ЦПУЕ захопили в свої руки літом 1945. два всім відомі угрупування. В жовтні 1945.р. скликали вони до Ашафенбургу зібрання, під покришкою "ділової стрічі" своїх симпатиків і тут доручили їм напоспіх затвердити себе як ЦПУЕ! Це називається у них "українська демократія". Про цю "ділову стрічку" і "українську демократію" напінено колись окреко.

І тому туди не належать, ані в ЦПУЕ не співпрацюють ані українські націоналісти, ані гетьманці, ані інші укр. політичні напрямки поза тими двома угрупуваннями.

Чому туди не належимо ми, українські націоналісти?

Негайно, по приході альянтських військ, вже третього дня, Прovid Українських Націоналістів увійшов в порозуміння з деякими достойниками Української Православної Автокефальної Церкви; внесенено до Головної Кватири ген. Айзенштутера спільний меморандум в справі забезпечення української еміграції права азиль і допомоги: правної, матеріальної, культурної, релігійної і т.д.

Для ведення тої допомоговської акції просили про дозвіл на встановлення допомогових комітетів теренових і централі. Рівночасно почали такі комітети організувати самі і давати інструкції іншим в терені, як їх організувати. На чолі тих комітетів ставали вибрані на зіборніх люди, незаангажовані в політиці! Згодом мала по-встати тим самим виборним шляхом Централя допомогової акції.

У своїй концепції солідаризації чи консолідації, про яку вже вгорі була згадка, Прovid Українських Націоналістів став, на с-

дино правильному, у нашій сьогоднішній дійсності становищі відокремлення суспільно-політичного сектора від сектора суспільно-громадського і допомогової акції. Кожний з тих секторів вимагає різної постановки, різних заходів і різної акції, а тим самим і різних та окремих людей. Хто стоїть на чоловому місці в політиці і активно нею займається, той не може очолювати суспільно-громадського сектора і вести допомогову акцію. Там же ми мотивували те наше становище широко. Тут можемо сказати коротко: коли з міжнародними чинниками ведеться розмови на політичні теми, треба, щоби вони не підозрівали, що при тім очікується матеріальної чи правої допомоги; а коли ведеться розмови в справах правої чи матеріальної допомоги, щоби вони не думали, що за тим приховується політика. Во як в одному, так в другому випадку такі здогади чи підозріння негативно впливають на хід розмов і рішення.

Всяке переплітання матеріальної і правої допомоги еміграції з політичною діяльністю з'являється українського політика і зводить його з позиції партчена на становище агента. З другого боку, переведення політики і право-матеріального захисту еміграції одними й тими ж руками неприйнятне для чужинних чинників, бо, як відомо, чужі чинники мотивують захист української еміграції аргументами гуманності, а не міркуваннями політичного розрахунку.

І тому ці обидва сектори, тобто суспільно-політичний і суспільно-громадський, мусять бути від себе відокремлені і вимагають окремих людей.

Як далеко є між собою пов'язані політика і допомога, і який їх взаємний вплив на себе, де все інше питання, і його інакше іде інде рішиться.

І тому ми, українські націоналісти, поставили проект ~~з~~ змісту і форми суспільно-громадського центру окремо від політичного центру.

Однаке організатори і керівники сьогоднішнього ЦПУЕ цей проект Проводу Українських Націоналістів злегковажили й оминули.

Все сама назва: "Центральне Представництво Української Еміграції" говорить само за себе. Во супроти такої "Централі" чим являється всі наці політичні "центри", чи котрий небудь з них? А даліше, чим являються всі інші допомогові комітети поза німецькими турнами, яких ЦПУЕ не охоплює?

І власне все в самій назві, ми бачимо цю тенденцію організаторів і сьогоднішніх керівників ЦПУЕ монополізувати у своїх руках тотально представництво української еміграції.

І послідовно за назвою ми бачимо її його організацію. Є неоспорним фактом, що ЦПУЕ є доменою двох груп. Про це ми все вгорі згадали. Ті дві групи керують ЦПУЕ, байдуже, що десь там на підрядних становищах находяться й "інші люди". Але не в тому річ, що дві групи керують ЦПУЕ. Ніхто їм того не завидує. Іде лише про те, щоби ЦПУЕ і його чоловіки люди займалися дійсно допомоговою акцією, а не використовували назви і свого становища для інших цілей, до яких вони аж ніяк не покликані, занедбуючи при тому допомогову акцію чи її ускладнюючи.

"Головний Секретар ЦПУЕ" на "З'їзді Ради ЦПУЕ сказав, а відтак написав: "Міжнаціональну співпрацю організуємо з таким наставленням: 1/ для пропаганди української культури й українських політичних ідеалів..." Звіт "Головного Секретаря" ЦПУЕ, як в тому, так і в інших питаннях вказує, що ЦПУЕ, пішло на ті самі манівці, що колись УЦК в ГГ. Коли керівники УЦК з ГГ за свої манівці сьогодні, українським народом ще не потягнені до відповідальності, то з того ще не виходить, що на ньому треба взоруватися!

Ми розуміємо, що люди, які є сьогодні при кермі ЦПУЕ, потребують політичного вияву себе і що вони можуть в положенні в сьогоднішній дійсності себе виявити. Але вони повинні це робити, очоливши політичну партію, а не ЦПУЕ. А коли хотять очолювати ЦПУЕ, хай не втягають його туди, куди його не слід втягати! З того приводу, послідовно й логічно, сьогоднішнє ЦПУЕ не оpanувало суспільно-громадського сектора і допомогової акції.

Про це свідчить те, що не всі Допомогові Комітети в терені є оpanовані Централем. А дальшим доказом цього є західна боротьба і бешкети по таборах при т. зв. виборах і поза виборами, яких сьогоднішня "Централь" не є в силі оpanувати, а тим самим упорядкувати.

І цей стан приносить ганьбу українській еміграції, а напевно негативно впливає, як на допомогову акцію, так і на все інше.

І ось тому туди не належать сьогодні "мельниківці", так само як в 1941 р. вийшли з УК, який пішов на такі самі манівці, як сьогодні йде ЦПУЕ. Але туди не належать не лише "мельниківці", але й інші, про що ми вже вгорі згадали.

Тому суспільно-громадська Централа для допомоги еміграції вимагає основної реорганізації, починаючи від її неправильної і запретенсійної назви "ЦПУЕ".

Тоді і лише тоді можна буде усунути бешкети в таборах і упорядкувати внутрішнє суспільно-громадське життя та повести успішно допомогову акцію еміграції.

Х

Х

Ось так, в загальних рисах виглядає правда про консолідацію і відносини в суспільно-громадському секторі і ЦПУЕ.

Думасмо, що цих кілька слів правди про консолідаційну акцію дасть змогу нашому громадянству зорієнтуватися в тій акції та запобігне злобним сплетням.

Кому-кому, але нам українцям, під сучасну пору, зовсім непотрібна внутрішня боротьба.

Сьогоднішня зовнішня і внутрішня дійсність наказує нам з коренем усувати всі причини внутрішньої боротьби.

Сьогоднішня дійсність, загрозливе майбутнє заставляє нас поступатися з особистими чи груповими амбіціями в користь єдності і цілості.

Чи вже всі зрозуміли цю вимогу?
В недовзі побачимо.

БЕНЕШ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

"Чехо-Словаччина в принципі не могла протистояти відокремленню Карпатської України і не протистала. Від 1918 р. президент Ч.С.Р. Масарик і я вважали Чехо-Словаччину тільки за опікуна Карпатської України і були склонні віддати її Україні, коли український народ державно об'єднається. Ця умова здійснилася в наслідок прилучення Східної Галичини до України і тим самим до Сосветського Союзу. На-ша постава таким способом віддала належне принципові національно-го об'єднання щодо українців".

Ці слова взяті із статті президента ЧСР др. Е. Бенеша - "Новоє-на Чехословаччина", що її вміщено в американському "Форін Ефферз".

Наскільки відповідає ця заява дійсності - чи був скильний Бенеш віддати Карпатську Україну Україні і чи була ЧСР щодо Карпатської України тільки в ролі опікуна - про це велими сумнівного характеру твердження - не будемо зараз говорити. Але така заява Бенеша хоч би й заднім числом - не шкодить. Краще пізно, ніж ніколи. Для української громадськості наведена заява є дуже цікава з погляду вивчення напрямку, в якому формується світова спільність українському питанню. Отже, ми є свідками, як чолові державно-політичні діячі європейських народів починають під впливом останніх подій усвідомлювати рацію державного об'єднання українців і українських земель. Віримо, що даліші події змусять державних діячів зробити дальший крок - визнати рацію і необхідність не будь-якого державного об'єднання, скажімо в наслідок приєднання до УРСР, і "тим самим і до Сосветського Союзу", а поставити на чергу дня "національне об'єднання в повному розумінні цього слова - в своїй національній і незалеж-ній від Москви державі.

ПО ТОЙ БІК ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ

Український музей в Празі. За вірогідною звісткою, у разі відновлення своєї діяльності відомий український музей визволеної боротьби українського народу. За ініціативою б. членів, переведено Загальні Збори. До Управи Українського Музею в Празі ввійшли: др. Д. Добровольський, др. С. Наріжний, З. В. Мірна, С. Матренчук, проф. К. Заклинський, др. І. Панькевич, др. І. Зелінський, др. Ю. Комаринський та І. Попель-Сулима. На директора Українського Музею обрано др. С. Наріжного.

Загальні Збори закликали усіх своїх членів і прихильників до дальнішої віданої праці й жертвенности для відновлення зруйнованого Українського Музею в Празі. Перед новою Управою стоять два головні завдання: впорядкування й збереження врятованих після бомбардування музеїчних матеріалів та мобілізація засобів для збудування нового музеїчного дому в Празі. Тільки після здійснення цих завдань стане можливим продовження музеїчної діяльності в тих формах, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

"ЕІСТІ українського допомогового комітету в Бельгії" - під цим заголовком виходить в Бельгії український часопис, який є поруч з "Українцем у Франції" одним з найсолідніших видань на еміграції в теперішній час.

Перед нами число з 1-го червня 1946 р., присвячене Великому Каменяреві - Іванові Франкові. Вміщені матеріали гідно відзначають 30-ліття з дня смерти письменника. Статті на інші теми також говорять про наявність серед співробітників кваліфікованих журналістів і авторитетних громадсько-політичних діячів. В даному числі звертає на себе увагу велика стаття Д.А. - "На шляхах до об'єднання".

Автор звертає увагу української суспільності на той болячий факт, що заіснував у минулій українській дійсності на еміграції не зважаючи на те, що гасло об'єднання є тепер найбільш популярним і модним, і ніхто не на сміливіться заявитися проти об'єднання, воно не наступає. Національна єдність, як джерело збільшення наших сил, залишається досі не адієсненим ідеалом.

"Не одно з наших угрупувань твердить, що об'єднання властиво вже існує і до його належать "всі" чинники за винятком одного чи другого. Але водночас кожний з цих останніх заявляє те саме, з тією однак різницею, що дійчих винятками є ті, що в попередніх представленнях виступали, як осередки об'єднань. І так витворюється зачароване коло, в якім крутиться справа єдності, не знаходячи свого завершення".

Зупиняючись на способах "творення єдності" деякими нашими політичними чинниками, автор зауважує: "Створити єдність шляхом сугестії не можна, і осмішують себе ті, хто думає, що в його угрупуванні, як сонце в краплі води, відбивається цілий український світ. Не твориться єдноти також і способами застрамування, замикання уст противникові, бо ж "на милування нема силування". Знов же справа об'єднання не може служити засобом тактики, способом шахування противника".

"Справа єдності - справа загально-національної ваги, і її не вільно використовувати, як тактичне потягнення в групових інтересах".

Принципи, на яких могло б відбутися справжнє об'єднання, що їх висуває автор статті, в основному збігаються з тими, що їх висуяла свого часу ОУН.

- - - - - "продовження статті зі ст. 20. "Укр.Музей..."

Як довго і як далеко піде справа відбудови Українського Музею в Празі - про це годі тепер сказати. Не маємо щодо цього зайвих ілюзій. Одне ясно, що продовження музейної діяльності в нових формах і в тому напрямі, в яких вона була зорганізована і провадилася перед катастрофою, в теперішніх умовах ніяк не вдається. Треба числити лише на переорганізацію і перебудову роботи Музею в протилежному напрямкові - як того буде потребувати Москва, вилів якої в Чехословаччині цілком очевидний.

Проте подана зістка є досить цікава для простеження минулій політики московських більшевиків щодо України. Тут явно виступає диференційний підхід в "розв'язанні" національного питання. Те, що дозволено говорити в Празі - того не можна дозволити у Львові, а те, що дозволено у Львові - того не дозволяється у Києві. Випробувана метода і засіб, що веде до однієї мети...